

ƏBƏDİ ÖMÜR QAZANAN

O, sevdiyi torpağa öz qəhrəmanlığı ilə qovuşdu

Mənimlə üz-üzə əyləşib. Öncə onu diqqətlə başdan ayağa süzürəm. Necə deyirlər, iç dünyasını görmək istəyirəm. Bu da səbəbsiz deyil. Çünki qarşımda əyləşən polis nəfəridi və bu orqanda çalışanlar adətən bir az qapalı olurlar. Düşüncələrini, içlərini arxa plana keçirirlər. Ona görə də hərdən onlarla söhbət etmək çətin olur. Mən də məhz bu düşüncə ilə yanaşdım ona. Amma...

O, şəhid atası barəsində topladığı bilgiləri özü ilə birlikdə gətiribdi "Ədalət"ə. Elə ilk kəlməsindən də "ata" sözünü onu necə kövrəltdiyini gizlədə bilmədi. Nə qədər özünü toparlasa da, bir yazı adamı olaraq mən onun kövrəldiyini artıq rahatca duydum. Ona görə də çalışdım ki, söhbət zamanı onun kövrəlməsinə, hisslərə daha çox qapılmasına imkan verməyim. Necə deyirlər, o mənə bir şəhid övladından daha çox Azərbaycan gənci kimi, Azərbaycan gəncliyinin nümayəndəsi kimi düşüncələrini, xatirəsini danışsın. Təbii ki, bu işdə onunla birlikdə gəlmiş əmisi də mənə yardımçı oldu. Və

Stolumun üstündə iki məktub var. Birini şəhidin atası İsfəndiyar Qocayev yazıb, o birini şəhidin anası yazıbdı. Mən bu məktubları həyəcənsiz oxuya bilmirəm. Çünki valideynlər itirdikləri şəhidlik zirvəsinə yüksəlmiş və bu yüksəkliklə də onları yaralı ürəyinə məlhəm olmuş övladlarının nisgillini, yoxluğunu o qədər həyəcanlı ifadə ediblər ki, həmin auradan çıxmaq mümkün deyil. Və bu məktubları oxuduqca gözlerimin qarşısında şəhid İsgəndər İsrəfil oğlu gəlib dayanırdı. Doğrusunu deyim ki, məhz bu məktubları oxuyandan sonra gözümün önündə canlanan həmin o cavan oğlanın şəklinə baxdım. İnanın ki, düşüncələrimlə, xəyalımdan canlandırdıqlarımla bu şəkillərin üst-üstə düşməsi məni çox mütəəssir etdi. Öncə ananın məktubuna üz tuturam:

- O, hər şeyə can yandıran, hər bir işin qulpundan tutmağa can atan bir övlad idi. Hansı işin dalınca buyursan od parçası kimi yüyürüb o saat düzüb qoşardı. Elə bil Allah onu mənə bir köməkçi, bir şqayğı-keş kimi göndərmişdi. Digər övladlarından fərqli olaraq onda daha çox canıyananlıq, mehribanlıq var idi. İsgəndər elə bil ki, ailənin işığıydı, gücüydü, dirəyi idi. Ona görə də torpaq onu daha tez aldı mənədən

Bu biri məktubu ata yazıbdı: - 1988-ci ildə Qarabağ hadisələri başlayanda o mənə xəbər vermədən Qarabağın müdafiəsinə getdi. Mən xəbər tutan kimi onun dalınca getdim. İstədim ki, dilə tutum. Ailəsinə başsız qoyub, işini atıb Qarabağa getməsin. Açıq deyirəm, elə bil ürəyimə dammışdı. Ona görə istəmərdim getsin. Çalışdırdım onu geri qaytarım. Çünki yenice ailə qurmuşdu. Amma nə qədər dil töksəm də yolumdan döndərə bilmədim. Hətta təhsil aldığı ali məktəb-

dən dərslərdə iştirak etmədiyinə görə onu xaric etsələr də, yenə fikrindən dönmədi. İstəyi, amalı Vətən idi, Qarabağ idi

Atanın məktubunda daha sonra yazılır:

- Sonra İsgəndərin xəbəri Murovdan gəldi. Artıq 1993-cü il idi. Elə həmin ilin dekabr ayının 14-də görüşə bildim oğlumla. Görüşümüz burda, yaşadığı ünvanda oldu. Oğlu Yaşarın ad gününə icazə alıb gəlmişdi. Döyüş yoldaşları Həsən və Rəcəb də onunla birlikdə idi. Məni onlarla tanış etdi. Mən də bir ata kimi onlara ehtiyatlı olmağı məsləhət gördüm. Belə deyəndə üçü də eyni vaxtda gülümsəyərək bildirdilər ki, biz döyüşə getmişik, istirahətə yox. Özü də torpaq üçün döyüşməyə, torpağı azad etmək üçün vuruşmağa getmişik. Bizim məqsədimiz torpağı azad etməkdir. Ayrı heç nə istəmirik

Bu ata ilə oğulun və onun döyüş dostlarının ad günündə etdikləri söhbətin bir fraqmentidi. Ertəsi gün İsgəndər sən-gərə qayıdır. Ata-ana narahat-

çılıqla onun yolunu gözləyir, ondan xəbər tutmağa çalışır. Xəbərlər isə o qədər də ürəkəçan deyildi. Ağır döyüşlər gəldirdi. İsgəndərin də döyüşdü-yü hərbi hissə Kəlbəcərin 12 kəndinin müdafiəsində əsl qəhrəmanlıq göstərdi. Bu informasiyaları valideynlər ancaq gələn xəbərlərdən, bir də televiziyadan alırdılar. Ona görə də ata oğlunu görmək, ona baş çəkmək qərarına gəldi və İsgəndərin orta məktəb müəllimi Həsənbala ilə birlikdə cəbhəyə yollandı. Hərbi hissənin qərargahı Hacıkənddə yerləşirdi. Burada onları qarşılayan hərbiçiləri oğlu ilə görüşməyə şərait yaratdı. Oğlu sən-gərdən doğmaları ilə görüşə gələ-nə qədər həmsöhbət olduqları hərbiçilər İsgəndər barəsində ağızdolusu danışdılar. Onun qəhrəmanlığından, onun dö-yüş yoldaşlarına göstərdiyi qayğıdan, Çaykənd uğurunda-ki döyüşlərdə göstərdiyi şü-caətdən söz açdılar. Ata bir qürur hissi yaşadı müəllim

bir fəxarət duydu. Nəhayət, İsgəndər Çaykənddə onun görüşünə gələnlərlə üz-üzə oturub hal-əhval tutmaq imkanı tapdı. Ata oğlunun silahına, geyiminə, gözlərindəki yorğunluğa həm heyrət, həm sevinc, həm də qürurla baxırdı. O, qarşısında əsl döyüşçünü, əsl kişini görürdü.

Atanın məktubundan:

- 1994-cü ilin yanvarın ayının 10-da üç günlük məzuniyyətə gəlmişdi. Bakıda ailəsinə, dostlarına baş çəkəndən sonra Saatlı rayonun Azad-

dı 1989-cu ildə doğulmuşdu. Azər İsgəndər oğlu 1991-ci ildə dünyaya gəlmişdi. Atası şəhid olanda Azərin 3 yaşı hələ tamam olmamışdı. Ona görə də o, atası barəsində ancaq eşitdiklərini, oxuduqlarını yad-daşına yazır, onun şəkilləri ilə söhbət edir. Və bir də onları, yəni bu iki qardaşı Lökbatan qəsəbəsində həyatın bütün sınaqlarına əyilmədən dözən anası Şəhla xanımın söhbətlərindən, xatirələrindən sevmiş, yuxularında görmüş, ürəyinə köçürmüşdü. Yəni ata-övlad görüşü həmişə xəyali olmuşdu.

Təbii ki, bu gün şəhid İsgəndər Qocayevin iki övladı - Yaşar və Azər daxili işlər orqanlarında xidmət etsələr də, onlar özlərini daha çox bu torpağı çiyinlərinə qaldıran bir atanın adını, şərəfini, amalını uca tutur, bir an da olsun kimliklərini unutmurlar. Həmçinin bu iki qardaş ataları ilə bağlı nənələrinin onlara söylədiyi həqiqət olan nağılları da yad-daşlarına yazıblar. Nənəsi onlara söyləyirdi ki, hələ kiçik yaşlarında İsgəndərdən soruşanda böyüəndə hansı işin sahibi olacaqsan? Cavab verirdi ki, ədaləti, düzgünlüyü qoruyan hakim. Elə o əqidə ilə də ədalət naminə, halal torpaqlarımız uğrunda döyüşə getdi

Azərlə yanaşı, iş otağında üzbəüz oturmuş Qadir İsfəndiyar oğlu da söhbətə qoşulur. Bildirir ki, İsgəndər ailəyə, doğmalarına çox bağlı idi.

- Hələ orta məktəbdən onu hamı çox istəyirdi. Müəllimlər də, sinif yoldaşları da, qohum-qonşular da. 22 ildir ki, şəhid olub, amma unudulmayıb. Adını hər yerdəfəxrlə çəkirlər, qürurla onu xatırlayırlar. Mən onu sonuncu dəfə 1994-cü ilin yanvar ayının 11-də məzuniyyətə gələndə gördüm. Həmin görüşümdən 9 gün sonra isə qardaşım şəhid oldu. Bir xatirə danışmaq istəyirəm. Qardaşımı hamı Fariz kimi tanıyırdı. Rəsmi sənəddə adı İsgəndər olsa da, kənddə, dost-tanış arasında ona Fariz deyə müraciət edirdilər. Və mən qardaşım hansı adı daşımaya-şından asılı olmayaraq öz şə-

hid adı ilə sübut etdi ki, o, bu torpağa nə qədər bağlıdır, bu torpağı canından nə qədər çox istəyir. Bugünkü kimi yadımdadı. Qardaşım şəhid olanda dəfn mərasimində gələnlərin sayı-hesabı yox idi. Bütün kənd, onu tanıyanlar, döyüş dostları, iş yoldaşları, məktəb, tələbə, bir sözlə, harda olmuşdusa orada ünsiyyət qurduğu hər kəs onunla vidalaşmağa gəlmişdi. Fariz belə bir sevgi, belə bir hörmət qazanmışdı. Dostu Əziz İmaməliyev xatırlayır ki:

- İsgəndərlə aramızda bir-cə yaş fərq olmasına baxmayaraq, biz o qədər mehriban idik ki, sanki bir ailənin övladlarıydıq. İyirmi yanvar hadisələrindən söz düşəndə İsgəndər həmişə şəhid olmadığı üçün təəsüflənirdi. O, döyüşə könüllü getdi. Şəhid oldu. Bu torpaq üçün bir övlad kimi istədiyini etdi. Şəhidlik zirvəsinə yüksəldi. Biz onun ad günlərini onsuz keçirsək də, onun üçün kövrəlmirik, əksinə qürur hissi duyuruq. Çünki dostumuz, qardaşımız şəhid oldu.

İsgəndər Qocayev haqqında danışan Qəmbər Tağıyev vurğulayır ki:

- Biz ailəvi dost idik. Ona görə də onun istəklərindən, arzularından xəbərdar idim. O, müharibəyə getməyə bilməzdi. Çünki torpağa bağlı idi, çünki düşmənin törətdikləri vəhşilikləri eşitdikcə qisas almaq üçün məqam axtarırdı və bu məqam da onu sən-gərdə gözləyirdi. Getdi, bir oğul kimi qisas aldı və bu torpağın əsl vətəndaşı kimi özünü təsdiq etdi.

Bəli, bu gün İsgəndər Qocayevin Lökbatan qəsəbəsində adını daşıyan küçə var. Bir vaxtlar işlədiyi idarənin qarşısındakı xatirə lövhəsində onun şekili asılıb. Oxuduğu məktəbdə hər gün onu anırlar, xatırlayırlar. Hər kəs bilir ki, bu müharibədə torpaq uğrunda canından keçən igidlərimizdən biri də İsgəndər İsfəndiyar oğlu Qocayevdir. Amma təəssüf doğuran bir məqam da var. O da İsgəndərin yarımçıq qalan arzuları, övladları üçün görmək istədiyi işlər, onlara yaradacağı şərait, tikəcəyi ev, əkib-becərəcəyi bağbağca və bir də əllərindən tutub gəzdirəcəyi nəvələr Buna bir alın yazısıdır demək də olar. Amma həyatın bütün dövrlərində haqqı və yeri olan ilk sırada dayanan şəhidlərdi. Bax, İsgəndər Qocayev də o zirvədə, o yerdə əbədi bir məkan sahibi olub. Ruhu şad olsun!

Əbülfət MƏDƏTOĞLU